

A Fővárosi Ítéltábla a B. Ügyvédi Iroda (**felperesi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Bihari Krisztina ügyvéd) által képviselt **Cs. J. L.** (felperes címe) felperesnek a K. és K. Ügyvédi Iroda (**alperesi képviselő címe**; ügyintéző: dr. Kálmán Balázs ügyvéd) által képviselt alperes neve (alperes címe) alperes elleni szerződés érvénytelenségének megállapítása és más iránti perében a Fővárosi Törvényszék 2019. november 7-én kelt 8.G.43.558/2017/45. számú ítélete ellen a felperes részéről benyújtott fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - a perköltségre is kiterjedően - részben megváltoztatja és megállapítja, hogy a felperes és az alperes jogelődje között 2008. április 30-án létrejött kölcsönszerződés érvénytelen.

Az érvénytelen kölcsönszerződést érvényessé nyilvánítja oly módon, hogy az ügyleti kamat mértékét 6,27 (hat egész huszonhét század) % -ban határozza meg.

Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest és az alperest, hogy külön felhívásra fizessenek meg az államnak fejenként 134.911 - 134.911 (százharmincnégyezer-kilencszáztizenegy - százharmincnégyezer-kilencszáztizenegy) forint illetéket.

Az ezt meghaladó költségeiket a felek maguk viselik.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint 2008. április 30-án a felperes kockázatfeltárási nyilatkozatot írt alá, amelyben az alperes jogelődje, a ... Zrt. által ismertetésre került a devizakölcsön fogalma, a devizakölcsön költségei és kockázatai, a vételi és eladási árfolyam különbsége, a törlesztőrészletek mértékének változása, teljes hiteldíjmutató. A tájékoztatás szerint a devizakölcsönök kamatlába jelenleg alacsonyabb, mint a forint kölcsönöké, ezért a devizakölcsönök aktuális törlesztőrészlete is alacsonyabb. A devizában nyilvántartott kölcsönök rendelkeznek azonban néhány olyan jellemzővel, amely további költséget és kockázatot jelenthetnek az ügyfeleknek. A devizakölcsönöknél a kamat és az árfolyam változások hatásaként a havi törlesztőrészletek a forint kölcsönöknél gyakrabban és nagyobb mértékben változhatnak. A törlesztőrészlet ingadozása a kamat és az árfolyamváltozás irányának függvényében kedvezően (az adott havi törlesztőrészlet csökken), és kedvezőtlenül (az adott havi törlesztőrészlet növekszik) is érintheti az ügyfelet. Amikor a forint gyengül a svájci frankkal vagy az euróval szemben, akkor a törlesztőrészlet növekszik, amikor a forint erősödik a svájci frankkal, illetve az euróval szemben, akkor a törlesztőrészlet csökken. A devizakölcsönök kamatait a deviza kamatok ingadozása is befolyásolhatja az alperes jogelődjének Általános Szerződési Feltételeiben meghatározottak szerint. Teljes hiteldíj mutató kiszámítása a 41/1997. (III.5.) számú Korm. rendelet alapján történik. Felhívta

a figyelmet az alperes jogelődje arra, hogy a THM mértéke nem tükrözi a kölcsön kamatkockázatát, és a devizakölcsön árfolyamkockázatát.

A felperes a kockázatteltérő nyilatkozat aláírásakor kijelentette, hogy megismerte a fenti kockázatot, a nyilatkozatot megértette, az abban foglaltakat tudomásul vette. Kijelentette, hogy az alperesi jogelőddel a kölcsönszerződést a fenti költségek és kockázatok teljes körű ismeretében köti meg.

A felperes az alperes jogelődjével ezt követően, ugyancsak 2008. április 30. napján kölcsönszerződést kötött típusú gépjármű vásárlása céljából. A kölcsönszerződés III. pontja szerint a kölcsön összege 2.609.200 forint, devizaneme svájci frank. A szerződéskötéskor a törlesztőrészlet havi 34.749 forint, a teljes hitel díjmutató (THM) a szerződéskötéskor 7,41 % volt. A kölcsönszerződés V. pontjában foglaltak szerint a felperes tudomásul vette, hogy a kölcsönszerződés hatályba lépésekor érvényes Gépjármű Kölcsönszerződés- Általános Szerződési Feltételek (továbbiakban: ÁSZF) a kölcsönszerződés elválaszthatatlan 3. számú mellékletét képezi, és a kölcsönszerződés aláírásával a felperes tanúsította, hogy annak tartalmát megismerte. Az alperes jogelődje az ÁSZF III., X., és XII. fejezeteiben foglalt rendelkezésekre külön is felhívta a figyelmet. A felperes kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy ezen figyelemfelhívó tájékoztatást megértette, és e feltételeket kifejezetten elfogadta. A kölcsönszerződés által nem szabályozott kérdésekben az ÁSZF és az alperes jogelődje üzletszabályzatának a rendelkezései az irányadók. A kölcsönszerződés VI. pontjában foglaltak szerint az adós tudomásul veszi, hogy a finanszírozás devizaneme szerinti referencia kamatláb változásának, valamint deviza alapú szerződések esetén az árfolyamváltozás kockázatát viselni köteles, amelynek eredményeként a törlesztőrészletek az ÁSZF 20-22. pontjai szerint módosulhatnak. A referencia kamatláb felülvizsgálati periódusa 3 hónap, a törlesztőrészlet módosulása szempontjából követendő változás minimális mértéke, küszöb értéke 0,2 %.

A kölcsönszerződés VII. pontja szerint a felek megállapodtak abban, hogy a felperes az alperes jogelődje részére a kölcsönszerződés aláírásával vételi jogot enged a felperes kizárólagos tulajdonában álló, a kölcsönszerződés II. részében meghatározott gépjármű vonatkozásában, az ÁSZF 69-82. pontjaiban meghatározott feltételekkel.

A kölcsönszerződés részét képezte annak 2. számú mellékletében foglalt fizetési ütemezés, amelyet a felperes külön aláírt. A fizetési ütemezés tartalmazta - egyebek mellett - a 6,36 %-os üzleti kamatlábat is.

A felek 2008. április 30-án szerződést kötöttek vételi jog alapítására.

- [2] A felperes módosított keresetében a 2008. április 30-án létrejött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását kérte jogszabályba ütközés, valamint tisztességtelenség jogcímén. Kérte az alperest az forgalmi rendszámú személygépkocsi törzskönyvének kiadására kötelezni. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként a szerződés határozathozatalig terjedő időre hatályossá nyilvánítását és az alperes 1.415.910 forint megfizetésére kötelezését kérte. Kérte a perköltsége megfizetését is.

Kérelme alapjául hivatkozott arra, hogy a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontja értelmében semmis, mivel az nem tartalmazza a THM százalékos, valós mértékét, valamint nem tartalmazza kiszámítható módon az induló üzleti kamat százalékos mértékét. E körben előadta, hogy az ÁSZF III.9. pontja alapján sem számítható ki a kamat százalékos mértéke, abból csak különleges szakértelmet igénylő ún. iterálás módszerével lehet kamatot számítani, amelyre fogyasztóként nem volt lehetősége. Az ÁSZF III.9. pontjából nem állapítható meg a kamat százalékos mértéke, annak képletében az üzleti kamatláb helyébe be kellene helyettesíteni a kamat százalékos mértékét, mely nem volt ismert a szerződés megkötésekor. Vitatta az üzleti kamat alperes által számított 6,27 %-os mértékét.

Hivatkozott arra, hogy a szerződés árfolyam-különbözet fizetését rá terhelő rendelkezései eltérnek a szokásos szerződéses feltételektől; azok a Ptk. 205/C. §-a értelmében nem váltak a szerződés

részévé. A szerződés megkötése előtt nem kapott az ügylet kockázatairól felvilágosítást; sem a tájékoztató, sem a szerződés VI. pontja nem felel meg a kockázatteltáró nyilatkozattal szemben támasztott jogszabályi követelményeknek, ami a teljes szerződés érvénytelenségét eredményezi a Ptk. 209. § (1) és (4) bekezdése alapján. Mivel a szerződés nem tartalmaz megfelelő kockázatteltáró nyilatkozatot, az nem felel meg a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak, valamint a Kúria 2/2014. PJE határozatában, továbbá az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17., C-26/13., C-186/16. és C-227/18. számú ítéleteiben foglalt kritériumoknak, az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses feltételek tisztességtelennek minősülnek. Előadta, hogy az alperes nevében eljáró gépjármű-kereskedés a tájékoztatóban írtakkal ellentétes felvilágosítást adott, az árfolyamváltozásból eredő kockázatot elbagatelizálta.

A törzskönyv kiadása iránti kérelme alapjaként arra hivatkozott, hogy a szerződésben meghatározott öt év elteltével az alperes a törzskönyvet a Ptk. 374. § (2) és (4) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem tarthatja vissza. Az ÁSZF 71. pontja érvénytelen. Utalt a BDT2017. 13 számú döntésre, amely szerint önmagában annak rögzítése, hogy a hitelező a kölcsönszerződésből fakadó kölcsönbe vevői kötelezettségek maradéktalan teljesítése esetén köteles a gépjármű törzskönyvét az adós részére kiadni, nem minősül atipikus biztosítéki kikötésnek.

- [3] Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte, hivatkozva a Pp. 123. § szerinti feltételek hiányára, másrészt a DH2 törvény 37. § (1)-(3) bekezdésében, 37/A. § (1) bekezdésében foglaltakra. Az érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását és a felperes perkieltségben marasztalását kérte.

Állította, hogy a perbeli kölcsönszerződés tartalmazza az éves, százalékban kifejezett teljes hiteldíjmutatót, a hiteldíjmutató számítása során figyelembe nem vett egyéb költségek meghatározását és összegét, vagy ha az ilyen költségek pontosan nem határozhatók meg, az ezekre vonatkozó becslést, a szerződéssel kapcsolatos összes költséget. A kamat, valamint annak éves százalékban kifejezett értéke a szerződésből kiszámítható, meghatározható. Ezért a Hpt. 213. § (1) bekezdés b) és c) pontja szerinti semmisség nem állapítható meg. Az ügyleti kamatláb szerződéskötéskori mértéke 6,27 % volt, e mérték kiszámítható, levezethető a szerződésből a szerződéses fizetési ütemezés és az ÁSZF szerint. A kamat meghatározása a Ptk. 523. § (1)-(2) bekezdésében foglaltaknak, valamint az 1/2016. PJE határozat rendelkezéseinek megfelel. Az ügyleti kamat százalékos mértéke meghatározásának hiánya csak részleges érvénytelenséget eredményezne.

A felperes az árfolyamkockázatról és a törlesztőrészletek árfolyamváltozáshoz kötött változásáról, illetve változásának szerződésben szabályozott lehetőségéről és mechanizmusáról szóló tájékoztatást megkapta, amelyet külön nyilatkozat aláírásával is elismert. A szerződés, az ÁSZF, valamint a kockázatteltárást tartalmazó nyilatkozat az árfolyamkockázat viselésének egyértelmű szabályozását adja, abból nem vonható le olyan következtetés, miszerint az árfolyamkockázat ne lenne valós, az az adóst ne terhelne, annak valamilyen korlátja lenne. A szerződés részét képező ÁSZF tartalmazza az árfolyam futamidő alatti változásának a felperes fizetési kötelezettségeire gyakorolt hatása részletes szerződéses szabályozását. E tájékoztatás mindenben megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglaltaknak. A 2/2014. és a 6/2013. számú PJE határozatokban írtakra is tekintettel a tájékoztatás nem terjedhetett ki az árfolyamváltozás várható irányára, előre nem látható mértékére, a kockázat reális voltának a valószínűségére. A tájékoztatási kötelezettség megsértéséhez nem, vagy nem a jogszabályoknak megfelelő teljesítéséhez sem a Ptk., sem a Hpt. nem fűz a semmisségi jogkövetkezményt, így a megkötött szerződés emiatt nem jogszabályba ütköző. Az EUB C-126/17., C-186/16. és C-51/17. számú ítéleteiből következően akkor tesz eleget az információs hátrányban lévő fogyasztó felé fennálló tájékoztatási kötelezettségének, ha arról informálja a fogyasztót, hogy árfolyamkockázat merült fel és ez a fogyasztó gazdasági kötelezettségeire, a fizetendő törlesztőrészletek megnövekedésével is hathat; ennek eleget tett.

A szerződéskötési szabadság folytán a szerződő felek nincsenek elzárva attól, hogy a

kölcsönszerződést atipikus módon biztosítsák. A törzskönyvi letét, mint önálló biztosíték érvényessége a konkrét szerződéses konstrukció ismeretében dönthető el. Ezért a törzskönyvi letét előírása a perbeli esetben nem lehet semmis, nem lehet jogszabálysértő, a gépjármű törzskönyvét a vételi jogtól függetlenül letéti őrzésben tarthatja.

A felperes által kimunkált elszámolás helytállóságát vitatta.

- [4] Az elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék (a továbbiakban: elsőfokú bíróság) a 2019. november 7-én kelt 8.G.43.558/2017/45. számú ítéletével a keresetet elutasította. Kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 63.500 forint ügyvédi munkadíjat és az államnak, felhívásra 156.550 forint eljárási illetéket.

Az ítélete indokolásában rögzítette, hogy a felek között a Ptk. 523. § (1) bekezdése szerinti kölcsönszerződés jött létre, amely a Ptk. 685. § e) pontja alapján fogyasztói kölcsönnek minősül.

A szerződés Hpt. 213. § (1) bekezdése b) pontja szerinti semmisségét nem találta megállapíthatónak.

A szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján sem semmis, mert az ügyleti kamat mértékében a felek megállapodtak; a szerződésből kiszámítható ügyleti kamatláb szerződéskori mértéke megállapítható a THM összegének szerződésben való rögzítésével és elfogadásával és az ÁSZF III.9. pontja alapján. Az ÁSZF III.9. pontja az ügyleti kamat összegének számítási módját részletesen, képlet adásával meghatározta. Az ügyleti kamatláb mértéke a felperes által aláírt finanszírozási ajánlat szerint 6,38 % volt, a felek szerződéses akarata, megállapodása a THM összegének szerződésben való rögzítésével és elfogadásával erre is kiterjedt. A kölcsönszerződés és az annak részévé vált ÁSZF is tartalmazta azokat az adatokat és azt a számítási módot, amely alapján az ügyleti kamatláb összege kiszámítható.

A kölcsönszerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezés hiánya miatti tisztességtelenségét vizsgálva idézte a Hpt. 203. § (1) bekezdése, (3) bekezdése és (7) bekezdése rendelkezéseit.

A kockázatteltérő nyilatkozat tartalmát, a szerződés VI. pontjának, az ÁSZF 21. és 22. pontjának rendelkezéseire tekintettel megállapította, hogy az alperes jogelődje a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. A kockázatteltérő nyilatkozatban foglalt tájékoztatás kiterjedt az árfolyam változásának lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészekre. A felperes a kockázatteltérő nyilatkozatban megfelelő tájékoztatást kapott a szerződéses kockázatokról.

A Ptk. 209. § (1), (2) és (4) bekezdése alapján és a 2/2014. PJE határozat 1. pontjára figyelemmel vizsgálta a felek szerződéskötési akaratát, a szerződéskötés körülményeit.

A felperes személyes előadása és **P. K.** tanúvallomása alapján nem állapítható meg, hogy az adós árfolyamváltozásból eredő kockázatviselése korlátozott lett volna. A tanú és a felperes előadása alapján az állapítható meg, hogy az árfolyamváltozás szerződéskötést megelőző időszakára vonatkozóan hangzott el tájékoztatás, de az árfolyamváltozás jövőbeli változásának meghatározott mértékig való kockázatviselése ebből eredően nem következhetett, figyelemmel a felperes által aláírt kockázatteltérő nyilatkozatban foglaltakra. A felperes nem igazolta téves vagy nem megfelelő tartalmú tájékoztatás nyújtását. A szerződéskötést követően bekövetkezett árfolyamváltozás mértékére való hivatkozást nem vehette figyelembe, mert az EUB C-26/13. számú ítéletének 39. és 40. pontja, a C-26/13. számú ügyben hozott ítéletének megállapításai és a 6/2013. PJE. határozat 2. és 3. pontjában foglaltak alapján a szerződési terheknek a szerződés megkötését követő - előre nem látható - egyoldalú eltolódása az érvénytelenség körében nem értékelhető; az érvénytelenségi oknak a szerződés megkötésekor kell fennállnia.

A kölcsönszerződés részét képező ÁSZF III.12., a 2. számú mellékletét képező fizetési ütemezés, a kölcsönszerződés VI. pontja az ÁSZF 13. és 21-22. pontjai által ismertetésre került az árfolyamkockázat és az árfolyamváltozás hatása a törlesztőrészletre.

Külön kitért az EUB C-51/17. számú ítéletében foglalt kritériumoknak megfelelésre, és megállapította, hogy a kockázatfeltáró nyilatkozat alapján a felperesnek tudomása kellett lennie arról, hogy az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül viseli, alappal nem gondolhatta, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy csak korlátozott mértékben terheli. A felperes által aláírt árfolyamkockázatról szóló tájékoztatást tartalmazó nyilatkozat kiterjedt az árfolyamváltozás törlesztőrészletekre gyakorolt hatására, és abból felismerhető volt az árfolyamkockázat vállalása, amely gazdaságilag nehezen elviselhetővé is válhat.

A törzskönyv kiadása iránti kérelmet sem találta megalapozottnak.

Az ÁSZF IV.23. és IV.27. pontjának rendelkezései alapján megállapította, hogy az alperes részére az elidegenítési és terhelési tilalom, vételi jog alapítása mellett önálló biztosítékkul a törzskönyv birtoklása szolgált, a vételi jog alapítására kötött szerződéstől függetlenül. Az ÁSZF 71. pontjában foglalt rendelkezés ezért nem ütközik jogszabályba. E rendelkezések alapján az alperes jogosult a gépjármű törzskönyvét addig megőrizni, magánál tartani, amíg a felperes a kölcsönszerződésből eredő fizetési kötelezettségét nem teljesíti. A Ptk. 200. § (1) bekezdésében foglaltak szerint a feleknek jogában állt a kölcsönszerződés ilyen, atipikus jellegű biztosítékának kikötése. Így a vételi jog 5 évre történő kikötése jogszabályi rendelkezésbe, a Ptk. 374. § (2) és (4) bekezdésébe nem ütközik.

[5] Az ítélet ellen a felperes fellebbezett. Fellebbezésében elsődlegesen az ítélet keresetének megfelelő tartalommal megváltoztatását, másodlagosan az ítélet hatályon kívül helyezését kérte.

Fellebbezésében kifejtette, hogy az elsőfokú bíróság nem bírálta el a szerződés érvénytelenségére alapított keresetet. A szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontja alapján érvénytelen, mivel a kamat éves százalékos mértékét nem tartalmazza. A kamat éves százalékos mértékét kifejezetten a szerződésben kell rögzíteni, nem felel meg annak a finanszírozási ajánlatban szerepeltetése.

Előadta, hogy az alperes által nyújtott tájékoztatás a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében foglalt követelményeknek nem tesz eleget. Az EUB C-51/17. számú ítéletéből kitűnően a tájékoztatásnak kellő időben kell rendelkezésre állnia, és az ebből eredő tisztességtelenséget a nemzeti bírónak hivatalból is vizsgálnia kell. Hivatkozott ezen ítélet 74-76., 78., 81., 85., 87., 89. és 90. pontjában foglaltakra, kifejtve, hogy a perbeli tájékoztatás nem terjedt ki a kölcsönbe vevő lakóhelye szerinti tagállam fizetőeszköze súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészletekre gyakorolt hatására. Az egyedi kölcsönszerződés és az ÁSZF nem tartalmazza az árfolyamváltozásból eredő gazdasági következményeket; azt, hogy a terhek gazdaságilag nehezen viselhetővé válhatnak, hogy a forint leértékelődése milyen gazdasági következményekkel jár. Az alperes a szerződés megkötése előtt, kellő időben nem adott olyan kockázatfeltáró nyilatkozatot, amelyet hazavihetett, nyugodtan áttanulmányozhatott volna.

Állította, hogy a Kúria Konzultációs Testülete 2019. április 10-i állásfoglalásában írtak értelmében őt az árfolyamkockázat viselése nem terheli; a tájékoztató nem tért ki arra, hogy az árfolyamváltozás lehetősége valós, és az a hitelszerződés futamideje alatt bármikor bekövetkezhet.

Az ítélet jogszabálysértő módon figyelmen kívül hagyta a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében, a 2008/48. EGK Irányelvben, a Ptk. 205. § (3) bekezdésében, a 205/C. §-ában, a 209. § (1) és (4) bekezdésében, a 2/2014. PJE határozat 3. pontjában, valamint az EUB C-51/17. számú ítéletében foglaltakat.

Tévesen rögzítette az ítélet azt is, hogy atipikus letéti biztosítékként a gépjármű törzskönyve visszatartható; erre jogszabályi lehetőség nincs. Az alperes önálló biztosíték jellegű opciós joga az ügyletkötést követő öt év elteltével megszűnt, az opciós jog meghosszabbítására, valamint annak gyakorlására nyitva álló határidő kezdetére vonatkozó rendelkezések a Ptk. 374. § (4) és (6) bekezdésébe ütköznek, ezért semmisek. Sem a szerződés, sem az ÁSZF rendelkezéseinek értelmezéséből nem következik, hogy a törzskönyv birtoklása az alperes javára önálló biztosítékként került volna kikötésre. E biztosíték járulékos jellegű, jogi sorsa osztja az elsődleges biztosíték jogi

sorsát. A törzskönyv birtoklására a Ptk. 193. § (1) bekezdése sem teremt alapot, a jogalap nélküli birtokos köteles a dolgot kiadni, csak a birtoklással kapcsolatosan őt megillető igények kielégítéséig tarthatja azt vissza. Kifejezett szerződéses kikötés hiányában nem tagadhatja meg a törzskönyv visszaadását azon az alapon, hogy a kölcsönszerződésből folyó kötelezettségek nem kerültek teljeskörűen kielégítésre, ez ugyanis nem a birtoklással kapcsolatosan a hitelezőt megillető igények körébe tartozik. Hivatkozott a BDT2017. 13 számú határozatra.

- [6] Az alperes fellebbezési ellenkérelmet nem terjesztett elő.
- [7] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást az alábbiakkal egészíti ki:
- [8] A kölcsönszerződés VIII. pontja értelmében a kölcsön szerződés elválaszthatatlan mellékletét képezi - egyebek mellett - a havi törlesztőrészletek esedékességét tartalmazó Fizetési Ütemezés. Az adós kijelenti, hogy a kölcsönszerződést, illetve annak valamennyi mellékletét - a 2. számú melléklet (amely a Fizetési Ütemezés) kivételével - elolvasta, megértette, azok alkalmazását elfogadja, azokból egy-egy példányt átvett. A 2. számú mellékletet a hitelező a hitelösszeg folyósítását követő 7 munkanapon belül küldi meg az adósnak.
- A kölcsönszerződés részét képező ÁSZF I.3. pontja értelmében az adós tudomásul veszi, hogy a kölcsönszerződés elsődleges fedezete a gépjármű, és ezért hozzájárulását adja, hogy a hitelező a gépjárműre az adós tulajdonszerzésének időpontjában vételi jogot, annak biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat alapítson, valamint - nem szerződésszerű teljesítés esetén - a hitelező elvonja az adós birtokláshoz, használathoz, hasznosításhoz való jogát, hogy a törzskönyvet a teljes futamidő során letéti őrzésben tartsa és az ebben foglaltak szerint felhasználja.
- Az ÁSZF III.9. pontja értelmében az adós a folyósított kölcsön után ügyleti kamatot köteles fizetni a hitelezőnek. A Fizetési Ütemezésben - amely a kölcsönszerződés 2. számú melléklete - meghatározott tőke- és kamatrészből álló törlesztőrészlet összege az éves induló ügyleti kamatláb figyelembevételével kerül kiszámításra. Az ügyleti kamat összegének számítási módjára e szerződéses pont képletet tartalmazott.
- Az ÁSZF IV.24. pontja értelmében a hitelező a törzskönyvet a tartozás maradéktalan kiegyenlítéséig jogosult letétként őrizni.
- [9] A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a veszélyhelyzet megszűnésével összefüggő átmeneti szabályokról és a járványügyi készültségről szóló 2020. évi LVIII. törvény 143. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.
- [10] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (3) bekezdése alapján, a fellebbezési kérelem korlátai között bírálta felül, nem vizsgálva a szerződéskötés időpontjában hatályos, a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Hpt.) 213. § (1) bekezdés b) pontja szerinti semmisség fenn nem állására tett ítéleti megállapításokat, és csakis az ügyleti kamat meghatározatlansága miatti semmiséget, az árfolyamkockázatról való tájékoztatás elégtelensége miatti tisztességtelenséget és a törzskönyv kiadhatóságát vizsgálta.
- [11] A fellebbezés az alábbiakra tekintettel részben megalapozott.
- [12] Az elsőfokú bíróság a tényállást hiányosan tárta fel, azonban a perben csatolt kölcsönszerződés és az ÁSZF-dokumentum felek által vitássá nem tett tartalma alapján az a másodfokú eljárásban a fentiek szerint kiegészíthető volt.
- Az elsőfokú bíróság a döntését a Pp. 221. § (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően, a szükséges

mértékben indokolta, ítélete - a fellebbezésben foglaltakkal ellentétben - a szerződés semmisségére alapított keresetre is kiterjedt, így nem követett el olyan lényeges eljárási szabálysértést, illetőleg nem mellőzött lényeges bizonyítást, amely folytán a Pp. 252. § (2) vagy (3) bekezdésében foglalt hatályon kívül helyezési ok állna fenn - az 1/2014. (VI.30.) PK vélemény 1. pontjában foglaltakra is tekintettel.

- [13] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az árfolyamkockázat viseléséről szóló tájékoztatás megfelelő volt, ezért az árfolyamkockázat felperesre telepítése folytán a szerződés nem érvénytelen, érdemben helytállóan utasította el a törzskönyv kiadása iránti keresetet is, viszont tévedett, amikor az ügyleti kamat szerződésben feltüntetésének hiánya miatt a kölcsönszerződés érvénytelenségét nem találta megállapíthatónak.
- [14] A felperes és az alperes jogelődje közötti kölcsönszerződés megkötésekor hatályos 1996. évi CXII. törvény (Hpt.) 213. § (1) bekezdés c) pontja értelmében semmis az a fogyasztási lakossági kölcsönszerződés, amely nem tartalmazza a kamat éves, százalékosan kifejezett értékét.
- [15] Ár az ügyleti kamat mértéke a szerződés - ideértve annak részévé vált általános szerződési feltételeket is - rendelkezéseiből kiszámítható volt, ez a körülmény az elsőfokú bíróság téves megállapításával ellentétben nem érinti a szerződés érvénytelenségét. A fenti jogszabályhely helyes értelmezése szerint ugyanis az ügyleti kamat mértékét nem kiszámítható módon, hanem kifejezetten, százalékos mértékben kell a szerződésnek tartalmaznia. A kölcsönszerződés esetében a kamatfizetési kötelezettség, a kamat éves, százalékos mértéke a szerződés egyik legfontosabb jellegadó tulajdonsága, így meghatározásának hiánya a szerződés semmisségét vonja maga után. A Fővárosi Ítéltábla úgy értékelte, a kiszámíthatóságnak legfeljebb a szerződés érvénytelensége esetére levonható jogkövetkezmény kapcsán van jelentősége.
- Az ügyleti kamat százalékos mértéke szerződésben meghatározásának hiányát az alperes ténylegesen nem vitatta, csupán hivatkozott annak szerződéses adatok alapján kiszámíthatóságára. Figyelemmel a kölcsönszerződés VIII. pontjának azon utalására, amely szerint a kölcsönszerződés 2. számú (a fizetési ütemezést tartalmazó) melléklete a szerződéskötéskor az adós által nem volt ismert, az nem vált a szerződés részévé, helytállóan hivatkozik a felperes fellebbezésében arra, hogy az abban rögzített ügyleti kamat mértéke ugyancsak nem minősül az ügyleti kamat százalékos mértéke szerződésben meghatározásának.
- [16] Annyiban helytálló az elsőfokú ítélet megállapítása, hogy a felek az ügyleti kamat fizetésében megállapodtak, és annak mértékét a kölcsönszerződés részét képező ÁSZF III.9. pontja kiszámítható módon tartalmazta.
- Mivel a szerződés adatai alapján az ügyleti kamat mértéke kiszámítható, így az érvénytelenség jogkövetkezményeként a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánításának van helye oly módon, hogy az ügyleti kamatot a szerződésből kiszámítható kamatmértéknek megfelelően kell meghatározni. A Ptk. 237. § (2) bekezdése alapján így az érvényessé nyilvánítás alkalmazása indokolt, figyelemmel a Kúria 6/2013. PJE határozata 4. pontjában írtakra is (a Kúria BH2017. 159 számon közzétett, Gfv.VII.30.167/2016/7. számú döntésére is tekintettel).
- A Fővárosi Ítéltábla megjegyzi, hogy jelen perben az érvénytelenség jogkövetkezménye levonása körében a felperes kérelmének tartalma a Fővárosi Ítéltáblát nem köti, csak olyan jogkövetkezményt nem alkalmazhat, amely ellen valamennyi fél tiltakozik (2/2010. (VI.28.) PK vélemény 5.a.) pont).
- [17] Az alperes a perben a kamatszámítást elvégezte, csatolta annak számszaki levezetését, amelyből megállapíthatóan az ügyleti kamat szerződéskötéskori mértéke 6,27 %.

A felperes akként nyilatkozott, hogy az ügyleti kamat alperes által állított ezen mértékét vitatja, vitatása okát azonban nem jelölte meg, az alperes számításával szemben érdemi vitatást nem terjesztett elő, a számítás hibáját nem állította.

- [18] A Fővárosi Ítéletábla ezért a kölcsönszerződés érvényessé nyilvánítása körében az ügyleti kamat mértékét 6,27 %-ban határozta meg.
A Fővárosi Ítéletábla megjegyzi, hogy a felperes a kölcsönszerződés 2. számú mellékletét képező fizetési ütemezésben meghatározott, kamat és tőke összegből álló törlesztőrészeket hosszabb időn keresztül fizette, így módon ráutaló magatartással lényegileg nem vitatta az egyébként kiszámítható, de a szerződésben konkrétan meg nem jelölt kamatmértéket.
- [19] A kölcsönszerződés egésze érvénytelenségének megállapítása és meghatározott tartalommal (6,27 %-os kamat mértékkel) érvényessé nyilvánítása folytán nincs jelentősége, hogy az ÁSZF ügyleti kamat összege számításának képletét tartalmazó III.9. pontja tisztességtelen-e.
- [20] Az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy a felperes részére az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás tartalma megfelel a Hpt. 203. § (6) és (7) bekezdéseiben írt követelményeknek, az árfolyamkockázatot telepítő szerződéses rendelkezések tisztességtelensége a szerződés megkötésekor hatályban volt, ezért a jelen jogviszony elbírálására irányadó a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 209. § (1), (2) és (4) bekezdése, valamint a 6/2013. és 2/2014. PJE határozatok és az EUB C-51/17. és C-186/16. számú határozataiban foglalt iránymutatására is figyelemmel nem állapítható meg.
- [21] A Ptk. 209. § (5) bekezdése szerint a tisztességtelen szerződési feltételekre vonatkozó rendelkezések nem alkalmazhatók a főszolgáltatást megállapító, illetve a szolgáltatás és az ellenszolgáltatás arányát meghatározó szerződési kikötésekre, ha azok egyébként világosak és érthetőek.
A 2/2014. PJE rögzíti, a deviza alapú fogyasztói kölcsönszerződés azon rendelkezése, ami szerint az árfolyamkockázatot - a kedvező kamatmérték ellenében - korlátozás nélkül a fogyasztó viseli, a főszolgáltatás körébe tartozó szerződéses rendelkezés, melynek a tisztességtelensége főszabályként nem vizsgálható, illetve csak akkor, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő átlagos fogyasztó számára, annak tartalma a szerződéskötéskor - figyelemmel a szerződés szövegére, valamint a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatásra is - nem volt világos, nem volt érthető. Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás, vagy annak elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen.
A 6/2013. PJE határozat értelmében a deviza alapú hitel, kölcsön és pénzügyi lízingszerződések egyik sajátossága, hogy az adós viseli az árfolyamváltozás hatásait. A forint gyengülés az adós fizetési terheinek növekedését, erősödése pedig a csökkenését eredményezheti. A pénzügyi intézményt az árfolyamváltozás kockázatával kapcsolatban terhelő tájékoztatási kötelezettségnek ki kell terjednie az árfolyamváltozás lehetőségére, és arra, hogy annak milyen hatása van a törlesztőrészekre. A tájékoztatási kötelezettség ugyanakkor nem terjed ki az árfolyamváltozás várható irányára, mértékére, valószínűségére.
A 2/2014. PJE 1. pontja értelmében ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen.

- [22] A jelen esetben a felperes által aláírt, külön kockázatfeltáró nyilatkozat készült; az elsőfokú bíróság annak tartalmát helytállóan értékelte akként, mint amely eleget tesz az árfolyamkockázatról tájékoztatással szemben támasztott jogszabályi előírásoknak és a joggyakorlat során kialakított kritériumoknak.
- [23] A fellebbezésben foglaltakkal ellentétben az elsőfokú bíróság tekintettel volt az EUB C-51/17. számú ítéletéből kitűnő követelményekre; azok figyelembevételével és az Alaptörvény 25. cikk (2) bekezdése és a 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 24. § (1) bekezdés c) pontja értelmében a bíróságokra kötelező 6/2013. és 2/2014. PJE határozatokban írtakra is tekintettel, helytállóan állapította meg, hogy a felperes tájékoztatást kapott az árfolyamkockázat mibenlétéről, valamint a törlesztőrészlet ingadozásának hatásairól és arról, hogy ennek gazdasági következményei a törlesztőrészletek összegének növekedésével az ügyfelet kedvezőtlenül is érinthetik. Az árfolyamkockázat viselése korlátlanságának kifejezett, szövegszerű feltüntetése nem volt szükséges. A szerződés szerinti tájékoztatás alapján egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó, így a felperes is megfelelően mérlegelni tudta az esetleges árfolyamváltozás lehetséges gazdasági következményeit, és értékelni kellett tudnia, hogy a forint leértékelődésével együtt járó törlesztőrészlet és tőketartozás növekedés folytán a szerződés teljesítése gazdaságilag nehezen viselhetővé válik. A Kúria Konzultációs Testülete fellebbezésben hivatkozott 2019. április 10-i állásfoglalását illetően a Fővárosi Ítéltábla utal arra, hogy a jelen perben külön kockázatfeltáró nyilatkozat készült. A tájékoztatás tartalma nem bonyolult megfogalmazású, hanem egyértelmű volt, azt nem több rendelkezés együttes értelmezésével kellett kikövetkeztetni. A Kúria egyébiránt éppen ennek az emlékeztetőnek az 1.) pontjában a C-26/13., C-186/16. és a C-51/17. számú ügyekben hozott döntések ismeretében is változatlanul irányadónak tekinti a 2/2014. PJE számú jogegységi határozat 1.) pontjában írtakat.
- [24] A tájékoztatás nyújtásának eleget tesz a pénzintézet akkor, ha a szerződés aláírása előtt lehetőséget biztosít a szerződés, illetőleg az abban foglalt tájékoztatás áttanulmányozására. Ha a fogyasztó nem jelzi a szerződés áttanulmányozására további idő szükségességét, úgy a tájékoztatás nyújtása történhet a szerződéskötés alkalmával, az aláírást közvetlenül megelőzően is. A perben nem merült fel olyan adat, hogy a felperes a szerződés aláírását megelőzően ilyen igényt jelzett volna, így a tájékoztató részletesebb megismerhetőségének hiányára hivatkozása megalapozatlan.
- [25] A Kúria és a Fővárosi Ítéltábla más perben az alperes jelen perbelivel azonos tartalmú kockázatfeltáró nyilatkozatának szövegrészeit már vizsgálta, és annak tisztességtelenségét szintén nem találta megállapíthatónak (Kúria Gfv.VII.30.270/2019.; Fővárosi Ítéltábla 16.Gf.40.333/2019/5-II., 16.Gf.40.298/2020/7.).
- [26] Ennek alapján az elsőfokú bíróság helytállóan állapította meg, hogy az alperes a kockázatfeltáró nyilatkozat tartalmával igazolta azt, hogy a tájékoztatási kötelezettségének megfelelő módon eleget tett, míg a felperes ezzel ellentétes állítását nem bizonyította. A bizonyítás sikertelensége a Pp. 3. § (3) bekezdése alapján a felperest terheli.
- [27] Mindezek folytán a kölcsönszerződés tisztességtelenségen alapuló érvénytelensége nem volt megállapítható.
- [28] A törzskönyv kiadásával kapcsolatban is helytálló jogi következtetésre jutott az elsőfokú bíróság. A Kúria elsőfokú ítéletet követően meghozott, de az irányadó joggyakorlat szempontjából figyelembe veendő 2/2020. számú PJE határozata értelmében a gépjármű vásárlásának

finanszírozására kötött kölcsönszerződés atipikus biztosítékaként is érvényesen kiköthető a hitelező javára a törzskönyv birtokban tartásának joga a teljes kölcsöntartozás visszafizetéséig, amennyiben a felek kölcsönszerződéséből, illetve a részévé vált általános szerződési feltételekből egyértelműen kitűnik, hogy a törzskönyv birtokban tartásának joga a kölcsönszerződés önálló biztosítékaul szolgál.

Az elsőfokú bíróság helytállóan utalt a törzskönyv visszatartása speciális, atipikus biztosítéki jellegére; ez az ÁSZF I.3., IV. 23. és 24. pontjainak megszővegezéséből egyértelműen következik.

A Kúria a jelen perben szereplővel azonos tartalmú szerződés, valamint ÁSZF törzskönyv birtokban tartására vonatkozó rendelkezéseit már vizsgálta, és szintén azt állapította meg, hogy e biztosíték nem azonos a vételi joggal, hanem önálló, atipikus biztosítéknak minősül (Pfv.VI. 20.432/2017/4.).

Az alperes a felülvizsgált elszámolás adataival igazolta, hogy a felperes a tartozást teljes mértékben még nem rendezte, ezért a törzskönyv kiadására nem kötelezhető.

[29] Mindezekre figyelemmel a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - a perköltségre kiterjedően - részben megváltoztatta, és annak megállapítása mellett, hogy a felperes és az alperes jogelődje között létrejött kölcsönszerződés érvénytelen, az érvénytelen kölcsönszerződést érvényessé nyilvánította, az ügyleti kamat mértékét 6,27 %-ban meghatározva. Ezt meghaladóan az elsőfokú bíróság ítéletét - a felperes által kért jogkövetkezményre vonatkozó és a törzskönyv kiadására irányuló kereseti kérelem elutasítása tárgyában - szintén a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján - helybenhagyta.

[30] A felperes illetékfeljegyzési joga folytán az eredeti keresetében megjelölt perérték alapján számított 156.550 forint kereseti és a fellebbezéssel érintett ügyértékhez igazodó 113.272 forint fellebbezési illetéket nem róta le. A Fővárosi Ítéltábla a pernyertesség-pervesztesség megközelítőleg egyenlő arányára figyelemmel, a Pp. 81. § (1) bekezdése alkalmazásával a kereseti és fellebbezési illeték (együttes összege 269.823 forint) államnak megfizetésére fele-fele arányban kötelezte a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján a felperest és az alperest, melynek eredményeként a feleket fejenként 78.275 forint kereseti és 56.636 forint fellebbezési illetékfizetési kötelezettség terheli. Az egyéb költségeiket a felek maguk viselik a megközelítőleg azonos pernyertesség-pervesztesség folytán.

Budapest, 2021. február 10.

. Rutkai Éva s.k.
a tanács elnöke

. Kolozs Balázs s.k.. Molnár József s.k.
előadó bíró

bíró

A kiadmány hitelűl: